

Ciljevi liječenja su:

- kontrola boli 24 sata
- mogućnost oralne aplikacije
- da ima što je moguće manje propratnih pojava

Samo pravilno liječenje боли, prilagođeno svakom bolesniku, u dovoljnoj mjeri ublažava бол и omogućuje mu da ponovno postane aktivniji.

Računajte na то да је потребно dovoljno vremena - чак и најбоље liječenje ne omogućuje да болно stanje koje nastaje godinama nestane preko ноћи. Međutim imate mogućnost да бол stavite под контролу. Tako Vi sami možete upravljati svojim životom, a ne бол.

U našoj ambulanti za terapiju бола pruža Вам se највиše što је могуће на interdisciplinarnoj razini jer nema idealnog analgetika niti idealnog postupka koji bi mogao riješiti svaku бол.

Sve aktivnosti u овој ambulanti imaju за циљ olakšati Vašу боли, tj. poboljšati kvaliteta Vašег живота како за vrijeme boravka u bolnici tako i kod kuće.

**AMBULANTA ZA TERAPIJU BOLA
Opće bolnice „Prim. Dr. Abdulah Nakaš“
Soba br. 32 (Upravna zgrada-prizemlje)**

Radno vrijeme
svakog četvrtka
13:00 – 14:00

Ordinirajući ljekari
Prim.dr. Davorka Matković
Dr. Senada Begić

JU Opća bolnica
„Prim.dr. Abdulah Nakaš“
Kranjčevićevo 12
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefonska centrala
+387 33 285-100

Fax
+387 33 285-370

Web adresa
www.obs.ba

e-mail
info@obs.ba

ABDULAH NAKAŠ
OPĆA BOLNICA

Odsjek za anesteziju i intenzivnu terapiju

Pripremila
Prim.dr. Davorka Matković
Dr. Senada Begić

Obrada
Odjeljenje za bibliotečku, informacionu i edukacionu djelatnost

ŠTA JE TO BOL?

Bol je neugodan osjećaj koji prati ljudski rod od rođenja pa do smrti. Najčešće se koristi definicija Međunarodnog udruženja za izučavanje boli (IASP), koju je prihvatile i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), a glasi: "Bol je neugodan emocionalni i osjetni doživljaj, povezan sa stvarnim ili mogućim oštećenjem tkiva ili opisom u smislu tog oštećenja. Bol je subjektivno iskustvo i ona je uvijek *ono što bolesnik tvrdi da jeste*".

Uklanjanje boli je složen problem. Ipak, to je bolest koja se može liječiti. Samo organiziranim pristupom liječenju boli mogu se postići zadovoljavajući rezultati.

VRSTE BOLI

Prema trajanju boli razlikujemo akutnu i kroničnu bol.

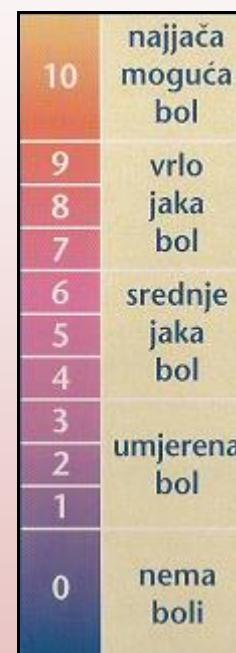
Akutna bol nastaje iznenada i traje nekoliko sati ili dana. To je oštra bol koja se teško podnosi, a njeno mjesto se lako određuje. Primjeri za akutnu bol su Zubobolja, glavobolja, bol kod bubrežnih ili žučnih kamenaca, bol neposredno nakon ozljede i slično.

Kronična bol razvija se postupno, traje danima ili mjesecima, ponekad čak i godinama. Opisuje se kao tupa bol koja se širi na okolinu, a mjesto odakle potiče se teško određuje. Njezino je liječenje teže i dugotrajnije, a dodatno je otežano i utjecajem dugotrajnih bolova na psihičko stanje bolesnika. Kronična bol javlja se kod brojnih bolesti npr. koštano-mišićnog sustava kao što su reumatizam i artritis, te

kod malignih tumora.

INTENZITET BOLI

Pomoću VAS-skale za mjerjenje boli (Vizualno Analogna Skala s jedinicama od 0 do 10) bolesnik može odrediti jačinu svoje boli. Na osnovu intenziteta bola liječnik propisuje odgovarajući lijek koji suzbija bol do razine koja je prihvatljiva.

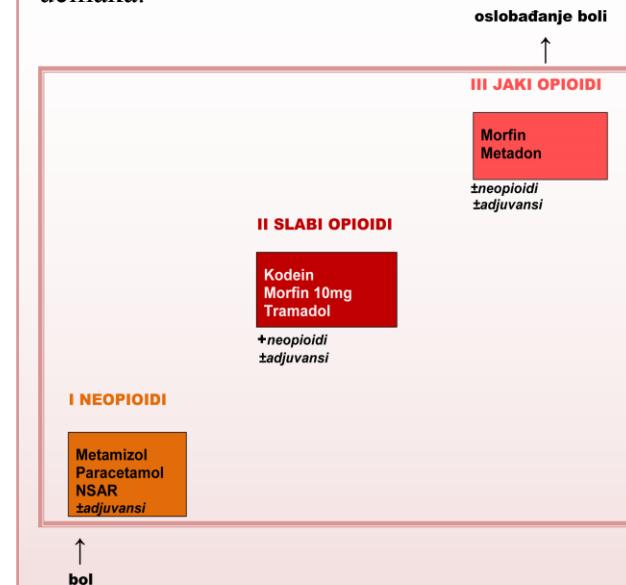

Slika 1. Vizualna analogna skala (VAS)

PRIMJENA LIJEKOVA

Bazični lijekovi za liječenje boli su analgetici. Dijele se u tri osnovne skupine: neopijate, opijate i adjuvante. Algoritam za njihovu primjenu je trostupanska ljestvica koju je prihvatile WHO. Ovim modelom tačno je

određena vrsta lijekova i način primjene te vrednovanje i način praćenja terapijskih učinaka.

Slika 2. Trostupanska ljestvica za primjenu analgetika

Svi lijekovi obično daju adekvatno ublažavanje boli pod uslovom da se daje pravi lijek u pravoj dozi i u pravim vremenskim intervalima, poštujući sljedeće:

- „Po ljestvici“
- „Na usta“ - oralni put je put koji se preferira za analgetike koji uključuju i morfij.
- „Po satu“ - lijekovi se trebaju uzimati u redovnim vremenskim intervalima a ne po potrebi.